

HOWELLS, MORGAN (1794 - 1852), gweinidog gyda'r Methodistiaid

Enw: Morgan Howells
Dyddiad geni: 1794
Dyddiad marw: 1852
Priod: Ann Howells (née Morgan)
Priod: Mary Howells (née Lewis)
Rhiant: Elizabeth Howells
Rhiant: Morgan Howells
Rhyw: Gwryw
Galwedigaeth: gweinidog gyda'r Methodistiaid
Maes gweithgaredd: Crefydd
Awdur: Gomer Morgan Roberts

Ganwyd yn y ' Breach,' S. Nicholas, Morgannwg, ym Mai 1794, mab Morgan ac Elizabeth Howells, aelodau o seiat Fethodistaidd Trehyl (ac yn cymuno yn eglwys Llanddiddan Fach lle'r oedd y **Parch. Howell Howells**, y curad Methodistaidd, yn gweinyddu). Cafodd ychydig o addysg yn ysgolion ei ardal. Bu farw'i dad yn 1807, ac yn 1810 bu raid iddo fynd i Gasnewydd i ddysgu crefft saer. Cafodd argyhoeddiad dwys o dan weinidogaeth y Parch. John Rees, gweinidog capel Gobaiith, ac ymunodd â'r eglwys yno. Dechreuodd bregethu yn 1815, ac ordeiniwyd ef yn sasiwn Llangeitho, 1824. Bu'n briod ddwywaith: (1) a Mary Lewis, chwaer **Richard Lewis** ('Dic Penderyn'), 1827, (2) ag Ann Morgan, Glyn Ebwy, 1843. Symudodd i Dredegar adeg ei ail briodas, ac yno y bu farw 21 Mawrth 1852. Ef oedd prif addurn Methodistaeth Mynwy yn ystod ei oes fer, a daeth yn enwog dros Gymru fel pregethwr. Yr oedd bywiogrwydd ei ddychymyg, tanbeidrwydd ei deimlad, a gwres ei ddawn yn sicr o gynnu tân ymhob oedfa. Cododd gapel yng Nghasnewydd yn 1829 a bu i ddyled hwnnw bron a'i lethu un adeg, ond casglodd arian dros y wlad i dalu amdano. Codwyd capel newydd yng Nghasnewydd yn goffa iddo yn 1903. Cyhoeddwyd *Gweithiau Morgan Howells ... pregethau a thraethodau* dan olygyddiaeth **Edward Matthews** yn 1858.

Awdur

Y Parchedig Gomer Morgan Roberts, (1904 - 1993)

Ffynonellau

E. Morgan, *Boanerges neu, Hanes bywyd y Parch. Morgan Howells* (New York 1853)

D. H. Williams, *The Rev. Morgan Howell, the eminent Welsh minister a lecture delivered before the Welsh Society of this town, at the town hall, on December 11th, 1907* (Casnewydd 1908)

Abraham Morris, *The story of the Ebenezer Calvinist Methodist Church worshipping at the Morgan Howell Memorial Chapel, Newport, Monmouthshire* (Casnewydd 1916)

Cylchgrawn Cymdeithas Hanes y Methodistiaid Calfinaidd, xvi, 49-58

Y Drysorfa, 1919, 418-9

Y Lladmerydd, 1910, 297

I. ap Nicholas, *Dic Penderyn, Welsh Rebel and Martyr* (Llundain 1945), 14, 54, 58

Dolenni Ychwanegol

VIAF: 103063883

Wikidata: Q20733945

Dyddiad cyhoeddi: 1953

Hawlfraint Erthygl: <http://rightsstatements.org/page/InC/1.0/>

Mae'r Bywgraffiadur Cymreig yn cael ei ddarparu gan Lyfrgell Genedlaethol Cymru a Chanolfan Uwchefrydiau Cymreig a Cheltaidd Prifysgol Cymru. Mae ar gael am ddim ac nid yw'n derbyn cymorth grant. Byddai cyfraniad ariannol yn ein helpu i gynnal a gwella'r wefan er mwyn i ni fedru parhau i gydnabod Cymry sydd wedi gwneud cyfraniad nodedig i fywyd yng Nghymru a thu hwnt.

Ewch i'n **tudalen codi arian** am ragor o wybodaeth.

Arddull APA

Roberts, G. M., (1953). HOWELLS, MORGAN (1794 - 1852), gweinidog gyda'r Methodistiaid. Y *Bywgraffiadur Cymreig*. Adferwyd 12 Tac 2024, o <https://bywgraffiadur.cymru/article/c-HOWE-MOR-1794>

LGC
NLW

LLYFRGEL
THE NATION

Yn ôl gŵyl
Llywodraeth Cymru
Supported by
Welsh Government